

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Scriptorum Rerum Danicarum medii ævi

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Scriptorum Rerum Danicarum medii ævi", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1816_297_4-com-root.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

fortjenstfulde.

de i hjemlandet forfattede.

dvs. førnævnte.

må eller skal ingen tænke.

benyttede, gjorde nytte af.

indvendinger; diskussion om noget, der allerede er afgjort.

viser.

formåen, evne.

klenodie, kostbarhed.

nutidige, nuværende.

generationer.

fornødenhed, behov.

ynkeligt, snæversynet.

tilhængere af to forskellige filosofiske opfattelser af et almenbegrebs (et universales) ontologiske status. Realisterne fandt, at det fælles eksisterede uden for bevidstheden, før det partikulære. Nominalisterne antog derimod, at et almenbegreb ikke havde realitet i sig selv, men fik det via sproget, altså de betegnelser, der blev knyttet til det (nominalisme kommer af lat. *nominalis*, 'vedrørende navn'). Denne filosofiske diskussion er blevet kaldt universaliststriden.

rundt omkring.

højere skoler for eliten med fokus på især retorik.

dvs. encyklopædiske.

her: mennesker, som udfører deres arbejde tilsyneladende ubevidst eller uden åndelig bevæggrund.

lyse i hævd: bringe til anerkendelse.

lægge i kiste og begrave.

spredtes; blev forjaget (sigter til den lutherske reformations begyndelse i 1517).

prøv (imperativ pluralis).

behold (imperativ pluralis).

generationer.

allerede.

sikkert.

generation.

på overfladen glitrende (og tillokkende); prangende.

forfædrenes.

ublandet, ikke sammenblandet.

nuværende.

lat., 'det er vanskeligt ikke at skrive satire' (overs. GV, citat af Juvenal, Satire 1, vers 30).

talionsprincippet (lat., 'jus talionis'), i ældre tids strafferet et princip om, at straffen skulle bestå af et onde, som svarede til det, gerningsmanden havde tilføjet andre.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

fordeles.

nuværendes, nutidiges.

ydre glans.

dvs. årti.

bortset fra, foruden.

nuværende.

betydelig; særlig.

martyrer.

i sandhed, uden tvivl.

modermærke; kendetegn.

også.

kompetent dømmekraft.

ufortrødent, trofast.

magister.

bind.

bemærkelsesværdigt.

mere indsigtsfuld, med bedre dømmekraft

generation.

allerede.

forfædrenes bedrifter.

også.

forkortelse for tome, dvs. bind.

allerede.

dvs. breviarer, latinske bønnebøger, som benyttes af katolske gejstlige.

afpudsning, sidste arbejde.

bind.

nuværende.

løs eller ligegyldig snak om alt muligt.

snak, vrøvl.

historisk pragmatisme: her den overbevisning, at det belærende formål med historieskrivning er væsentligere end det solide håndværk kildekritisk at finde ud af, hvad der virkelig skete.

åbenlyst, tydeligt.

om det ellers er tilladt at sige noget dårligt om en afdød.

have værnet om, beskyttet.

fuldt ud, helt.

således.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

modbevise, afvise.

fremragende eller ædel person.

lægge i kiste og begrave; kanonisering.

sikker.

betydelig; særlig.

bekostet udgivelse af.

præsenteret.

bind.

forkortelse for tome, dvs. bind.

sigter til den oversættelse af Rydårbogen, som findes i et håndskrift, Christian Rantzau havde skænket Universitetsbiblioteket i 1731 (katalognr. E don. Var 3, 80). Rydårbogen er en middelalderlig årbog fra sidste halvdel af 1200-tallet, skrevet på latin i Ryd Kloster.

sandhedskærlighed, ærlighed

dvs. efterslæt (egl. om afgrøde, der vokser frem efter første høst).

land, område.

tilføjelser.

gerninger, bedrifter.

lat., mangler (som ønskes afhjulpet).

brudstykker af sagn.

formodninger (om korrekte læsemåder).

lat., fromme ønsker.

sigter til den svenske pendant til *Scriptores Rerum Danicarum medii ævi*, nemlig *Scriptores Rerum Svecicarum medii ævi*, udg. Eric Michael Fant m.fl., der var undervejs, og hvis første bind udkom i 1818.

modbevise.

hengemte; om ting, der er ødelagt ved at ligge for længe og ikke kan omsættes andre steder.

få fat i, træffe på.

dvs. pavedømmets.

udgive, lade komme i nyt oplag.

dvs. dannefæ.

forfædre.

platty. formentlig: 'sådan skal man sy bukserne til dem'. Spottende talemåde, der peger på folks uformåenhed, jf. Wander (1867-1880), opslag: Hosen.

i, ved.

må, kan (gammeldansk).

dvs. subtil, fin; skarpsindig.

dvs. kunst.

nuværende, nutidige.

generation.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

endog.

Anvendt litteratur

- Wander, Karl Friedrich Wilhelm (1867-1880) *Deutsches Sprichwörter-Lexikon. Ein Hausschatz für das deutsche Volk*, bind 1-5. Leipzig. Anvendt i den digitaliserede udgave <http://woerterbuchnetz.de/Wander/>